

Academic Session 2022-23

कक्षा — 6

विषय —संस्कृत

पुस्तक का नाम—रुचिरा भाग-1

मास	विषयवस्तु	अधिगम उपलब्धियाँ
अप्रैल, 2022	मङ्गलम् शुद्धश्लोकोच्चारणज्ञानम्	श्लोकानालयसहितसम्यग् उच्चारणज्ञानम्।
	प्रथमःपाठः शब्दपरिचयः—I एतत्, किम्, तत् पुल्लिङ्ग शब्दरूपाणि	एतत्, किम्, तत्सर्वनाम पुल्लिङ्ग शब्दरूपाणां उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता।वर्णक्रमविचारज्ञानम्, वर्णसंयोजनस्य ज्ञानम्,वर्णक्रमविभागज्ञानम् च भवेत्।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	एतत्, किम्, तत्सर्वनाम पुल्लिङ्ग शब्दरूपाणां उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता।वर्णक्रमविचारज्ञानम्, वर्णसंयोजनस्य ज्ञानम्,वर्णक्रमविभागज्ञानम् च भवेत्।
	द्वितीयः पाठः शब्दपरिचयः —II एतत्, किम्, तत् स्त्रीलिङ्ग शब्दरूपाणि	एतत्, किम्, तत् स्त्रीलिङ्ग शब्दरूपाणाम् उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता।
मई, 2022	तृतीयःपाठः शब्दपरिचयः —III एतत्, किम्, तत् नपुंसकलिङ्ग शब्दरूपाणि	एतत्, किम्, तत् नपुंसकलिङ्ग शब्दरूपाणां उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता।
	पाठानांपुनराभ्यासः	एतत्, किम्, तत् स्त्रीलिङ्ग, नपुंसकलिङ्गशब्दरूपाणाम् उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता।
	चतुर्थः पाठः विद्यालयः सर्वनाम शब्दरूपाणांप्रयोगः, संस्कृतेनसम्भाषणाभ्यासः	सर्वनाम—शब्दरूपाणांवचनानां च ज्ञानम् , संस्कृतेनसम्भाषणाभ्यासःसंजातः।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	सर्वनाम—शब्दरूपाणांवचनानां च ज्ञानम् , संस्कृतेनसम्भाषणाभ्यासःसंजातः।
जून, 2022	Summer Vacations from 1 st June 2022 to 30 th June, 2022	

जुलाई, 2022	पंचमः पाठः वृक्षाः द्वितीयाविभक्तिप्रयोगः, लट् लकारप्रयोगश्च, संस्कृतेनसम्भाषणअभ्यासः	द्वितीयाविभक्तिप्रयोगपूर्वकं, लट् लकारप्रयोगपूर्वकं, संस्कृतेनसम्भाषणाय वाक्यरचनायाः अभ्यासोजातः। कविविषयकंज्ञानंभवेत्।
	षष्ठः पाठः समुद्रतटः तृतीया, चतुर्थी, विभक्तीनांप्रयोगः	तृतीया, चतुर्थीविभक्तीनां च प्रयोगाभ्यासोजातः। समुद्रस्य तटः कथंभवतिइतिज्ञानम् अभवत्।
	पाठानांपुनराभ्यासः	विभक्तिप्रयोगपूर्वकं, लकारप्रयोगपूर्वकं, संस्कृतेनसम्भाषणाय वाक्यरचनायाः अभ्यासोजातः। शुद्धोच्चारणस्यज्ञानम् अभवत्। दृढीकरणंभवेत्।
	1st Student Assessment Test in the last week of July	
अगस्त, 2022	सप्तमः पाठः बकस्य प्रतीकारः अव्ययप्रयोगःशुद्धोच्चारणस्य ज्ञानम् अभवत्। नैतिकमूल्यानांपरिचयः।	शुद्धोच्चारणस्यज्ञानम् अभवत्। अव्यय प्रयोगाभ्यासोजातः। मातृदेवोभव, पितृदेवोभव, सत्यंवद, धर्मचरप्रभृतिनैतिकमूल्यानांव्यावहारिकज्ञानम् अभवत्।
	पाठस्य अभ्यासः अव्यय प्रयोगाभ्यासः च।	अव्ययप्रयोगाभ्यासोजातः।
	अष्टमः पाठः सूक्तिस्तबकः श्लोकोच्चारणम्, श्लोकगायनअभ्यासः	श्लोकोच्चारणे शुद्धोच्चारणस्यज्ञानम् अभवत्। गायनाभ्यासः अभवत्।
	पाठाधारितवाक्यनिर्माणाभ्यासः	वाक्यनिर्माणाभ्यासः अभवत्। लघुगुरु वर्णानांज्ञानम् अभवत्।
सितम्बर, 2022	नवमः पाठः क्रीडास्पर्धा विभक्तिज्ञानम्।	विभक्तीनांप्रयोगाभ्यासश्चजातः। विभिन्नक्रीडायाः नामानिमहत्त्वं च ज्ञायते।
	दशमः पाठः कृषिकाःकर्मबीराः विभक्ति-अभ्यासः, तुमुन्, क्त्वाप्रत्ययप्रयोगः	पठित-विभक्तीनांप्रयोगः तुमुन्, क्त्वाप्रत्यययोश्चप्रयोगाभ्यासोजातः। नैतिकमूल्यानांज्ञानम् अभवत्।
	पाठानांपुनराभ्यासः	विभक्तीनांप्रयोगाभ्यासश्चजातः। विभिन्नक्रीडायाः नामानिमहत्त्वं च ज्ञायते। पठित-विभक्तीनांप्रयोगः तुमुन्, क्त्वाप्रत्यययोश्चप्रयोगाभ्यासोजातः। नैतिकमूल्यानांज्ञानम् अभवत्।
अक्टूबर ,2022	एकादशः पाठः पुष्पोत्सवः सप्तमीविभक्तिप्रयोगः पुष्पाणां नामानि।	सप्तमीविभक्तिप्रयोगाभ्यासोजातः। पुष्पाणां नामानि व्यवहारज्ञानं च अभवत्।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	सप्तमीविभक्तिप्रयोगाभ्यासोजातः। पुष्पाणां नामानि

		व्यवहारज्ञानं च अभवत् ।
	द्वादशः पाठः दशमः त्वम् असि कथापठनाभ्यासः । संख्या वाचकपदानांप्रयोगाभ्यासः	कथापठनाभ्यासोजातः । संख्यावाचकपदानांप्रयोगाभ्यासः अभवत् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	कथापठनाभ्यासोजातः । संख्यावाचकपदानांप्रयोगाभ्यासः अभवत् ।
	2nd Student Assessment Test in the last week of October	
नवम्बर, 2022	त्रयोदशः पाठः विमानयानं रचयाम श्लोकगायनम् , पदोच्चारणम्	पदोच्चारणपूर्वकं , श्लोकोच्चारणभ्यासोजातः । विमानयात्रायाः महत्त्वं आकाशस्य वातावरणं च ज्ञातवान् । कल्पनाशक्त्या विकासमभवत् ।
	चतुर्दशः पाठः, अहहआः च उच्चारणाभ्यासः, कथाकथनाभ्यासः, आज्ञापालनम्	उच्चारणभ्यासोजातः । कथाकथनाभ्यासोजातः । आज्ञापालनविषयकं ज्ञानम् अभवत् ।
दिसम्बर ,2022	पंचदशः पाठः मातुलचन्द्र! सम्भाषणाभ्यासः, पत्र, लघुनिबन्धः, कथाघटनाक्रम, श्रुतलेखन, अनुवादप्रयोगाभ्यासः, अनुप्रयुक्तव्याकरणाभ्यासः, अपठितपद्यांश / गद्यांशानांप्रयोगः ।	चन्द्रमसः स्नेहपूर्णमहत्त्वं ज्ञातवान् । सम्भाषणाभ्यासः कथा घटनाक्रम , श्रुतलेखन, अनुवादप्रयोगाभ्यासः, अनुप्रयुक्तव्याकरणाभ्यासः, अपठितपद्यांशानां / गद्यांशानांप्रयोगाभ्यासस्य ज्ञानम् अभवत् ।
जनवरी, 2023	Winter Braek from 1st January to 15th January	
	षोडशः पाठः कुरुक्षेत्रम् संस्कृतसम्भाषणाभ्यासः, संवादविधायाः प्रयोगः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्व-प्रतिपादनम्	संस्कृत-सम्भाषणे गतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्वज्ञानं चाभवत् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	संस्कृत-सम्भाषणे गतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्वज्ञानं चाभवत् ।
	3rd Student Assessment Test in the last week of January	
फरवरी, 2023	सप्तदशः पाठः वाङ्मयंतपः	पदोच्चारणाभ्यासः, श्लोकगायनाभ्यासः,

	पदोच्चारणम्, श्लोकगायनम्, छन्दोज्ञानम्, गीतायाः महत्त्व-प्रतिपादनम्	छन्दोविज्ञानम्, गीतायाः महत्त्व-ज्ञानं च अभवत्।
	परिशिष्टम् कारक-विभक्ति-परिचयः, अकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्, आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानाम्, अकारान्तनपुंसकलिङ्गशब्दानाम्, इकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्, उकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्	कारक-विभक्ति-परिचयः, अकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्, आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानाम्, अकारान्तनपुंसकलिङ्गशब्दानाम्, इकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्, उकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्
	परिशिष्टम् शब्दरूपाणि, पठ्, गम् (गच्छ), स्था (तिष्ठ), नी (नय), चिन्त, धातुरूपाणि	शब्दरूपाणां ज्ञानमभवत्, पठ्, गम् (गच्छ), स्था (तिष्ठ), नी (नय), चिन्त, धातुरूपाणां च ज्ञानम् अभवत्। 1-20 संख्यावाचक शब्दानां ज्ञानमभवत्
मार्च, 2023	समस्तपाठानां अभ्यासानां च पुनरावृत्तिः	दृढीकरणम्
Annual Assessment in the third week of March		